

Ogólne Warunki Ubezpieczenia

na Życie i Dożycie

Pramerica

Skorowidz

Informacja do Ogólnych Warunków Ubezpieczenia na Życie i Dożycie (dalej "OWU").

Rodzaj informacji	Numer zapisu
1. Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub wartości wykupu ubezpieczenia.	§ 3 w związku z § 2 ust. 1 pkt 1-3, 12, 25, 26; § 5; § 8; § 17; § 22 ust. 5; § 25; § 26; § 27.
2. Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia.	§ 2 ust. 1 pkt 1-3; § 3 ust. 2 pkt 3, 5; § 4; § 17 ust. 4; § 20 ust. 6, 8.
3. Wartość wykupu ubezpieczenia w poszczególnych okresach trwania ochrony ubezpieczeniowej oraz okres, w którym roszczenie o wypłatę wartości wykupu nie przysługuje.	§ 17; § 18 ust. 7; § 20 ust. 6, 7 i 8.

Ogólne Warunki Ubezpieczenia na Życie i Dożycie

Skorowidz	3
Rozdział 1. Postanowienia ogólne	5
§ 1. Postanowienia wprowadzające	5
§ 2. Definicje	5
Rozdział 2. Przedmiot i zakres Ubezpieczenia na Życie i Dożycie	6
§ 3. Przedmiot i zakres Ubezpieczenia na Życie i Dożycie	6
§ 4. Ograniczenia i wyłączenia odpowiedzialności	7
Rozdział 3. Umowa ubezpieczenia	7
§ 5. Zawarcie Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie	7
§ 6. Wiek przystąpienia do Ubezpieczenia na Życie i Dożycie	8
§ 7. Okres Ubezpieczenia na Życie i Dożycie	8
§ 8. Okres odpowiedzialności Pramerica Życie TUIR SA	8
§ 9. Suma ubezpieczenia	8
§ 10. Obniżenie Sumy ubezpieczenia	8
§ 11. Podwyższenie Sumy ubezpieczenia	9
§ 12. Składka z tytułu Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie	9
§ 13. Skutki nieopłacenia Składki całkowitej	10
§ 14. Częstotliwość opłacania Składki całkowitej	10
§ 15. Indeksacja Składki	10
§ 16. Prawo do indeksacji Składki	11
§ 17. Wartość wykupu	11
§ 18. Ubezpieczenia bezskładkowe	11
§ 19. Udział w zysku	12
§ 20. Pożyczka	12
§ 21. Zawieszenie opłacania Składek / Automatyczna pożyczka na Składkę	13
§ 22. Rozwiązanie Umowy ubezpieczenia	13
Rozdział 4. Świadczenia	13
§ 23. Uposażeni	13
§ 24. Wybór formy wypłaty Świadczenia	14
§ 25. Wysokość Świadczenia	14
§ 26. Dokumenty wymagane do ustalenia odpowiedzialności	15
§ 27. Wypłata Świadczenia	15
Rozdział 5. Postanowienia końcowe	16
§ 28. Regulacje podatkowe	16
§ 29. Korespondencja	16
§ 30. Skargi, reklamacje i powództwo	17
§ 31. Pozostałe postanowienia	17
§ 32. Data wejścia w życie OWU i data uchwały	18

Rozdział 1. Postanowienia ogólne

§ 1

Postanowienia wprowadzające

1. Niniejsze Ogólne Warunki Ubezpieczenia stosuje się do Umów Ubezpieczenia na Życie i Dożycie zawieranych przez Pramerica Życie Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji Spółkę Akcyjną.
2. Ogólne Warunki Ubezpieczenia stanowią integralną część Umowy ubezpieczenia zawartej na ich podstawie.
3. Polisa może regulować prawa i obowiązki stron Umowy ubezpieczenia w sposób odbiegający od niniejszych Ogólnych Warunków Ubezpieczenia na Życie i Dożycie.

§ 2

Definicje

1. W niniejszych Ogólnych Warunkach Ubezpieczenia na Życie i Dożycie, zwanych dalej „OWU”, w Polisie, załącznikach, aneksach oraz we wszelkich dokumentach wystawianych w związku z Umową ubezpieczenia wymienionym poniżej terminom nadano następujące znaczenia:
  - 1) **Całkowite i trwałe inwalidztwo** – występowanie jednej lub więcej z poniższych okoliczności:
    - a) całkowita i nieodwracalna utrata wzroku w obojgu oczach;
    - b) utrata obydwu dłoni lub obydwu stóp, lub łącznie jednej dłoni i jednej stopy, przy czym za utratę dłoni lub stopy uważa się również całkowitą i nieodwracalną utratę władzy w tej części ciała;
    - c) całkowita i nieodwracalna utrata wzroku w jednym oku występująca łącznie z utratą jednej dłoni lub jednej stopy, przy czym za utratę dłoni lub stopy uważa się również całkowitą i nieodwracalną utratę władzy w tej części ciała;
    - d) całkowity i nieodwracalny paraliż całego ciała;
    - e) całkowita i nieodwracalna utrata samodzielności w wykonywaniu czynności niezbędnych do życia, tzn. stwierdzona przez lekarza nieodwracalna niezdolność do samodzielnego wykonywania trzech lub więcej z wymienionych czynności życiowych: mycie się, odżywianie się, korzystanie z toalety, ubieranie się, przemieszczanie się, poruszanie się;
  - 2) **Choroba śmiertelna** – choroba nieuleczalna (stan terminalny), która w opinii lekarza, wydanej na podstawie posiadanej dokumentacji medycznej Ubezpieczonego, zgodnie z aktualną wiedzą medyczną, nie rokuje przeżycia przez Ubezpieczonego okresu dłuższego niż 6 miesięcy, przy czym opinia wydana jest przez lekarza z tytułem specjalisty w dziedzinie medycyny bezpośrednio związanej z diagnozowaną chorobą;
  - 3) **Częściowe i trwałe inwalidztwo** – występowanie jednej lub więcej z poniższych okoliczności:
    - a) całkowita i nieodwracalna utrata wzroku w jednym oku;
    - b) utrata jednej dłoni lub jednej stopy, przy czym za utratę dłoni lub stopy uważa się również całkowitą i nieodwracalną utratę władzy w tej części ciała;
    - c) całkowita i nieodwracalna utrata słuchu w obojgu uszach;
  - 4) **Data zdarzenia ubezpieczeniowego** oznacza:
    - a) w odniesieniu do śmierci Ubezpieczonego – dzień śmierci;
    - b) w odniesieniu do Choroby śmiertelnej – dzień wydania opinii lekarskiej;
    - c) w odniesieniu do Całkowitego i trwałego inwalidztwa – dzień wydania opinii lekarskiej, a w przypadku Całkowitego i trwałego inwalidztwa w wyniku wypadku – dzień wypadku;
    - d) w odniesieniu do Częściowego i trwałego inwalidztwa – dzień wydania opinii lekarskiej, a w przypadku Częściowego i trwałego inwalidztwa w wyniku wypadku – dzień wypadku;
  - 5) **Okres ubezpieczenia** – okres pomiędzy dniem rozpoczęcia odpowiedzialności i dniem zakończenia odpowiedzialności. Wymienione daty podane są w Polisie;
  - 6) **Polisa** – dokument ubezpieczenia (wraz z załącznikami i aneksami stanowiącymi jego integralną część) potwierdzający zawarcie Umowy ubezpieczenia i określający w szczególności strony Umowy ubezpieczenia, dzień rozpoczęcia i zakończenia odpowiedzialności, wysokość, okres i częstotliwość opłacania Składki całkowitej, zakres i wysokość Świadczeń oraz osoby Uposażone;
  - 7) **Pramerica Życie TUIR SA** – Pramerica Życie Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji Spółka Akcyjna;
  - 8) **Rocznica polisy** – każda rocznica liczona od dnia wskazanego w Polisie jako dzień rozpoczęcia odpowiedzialności Pramerica Życie TUIR SA;
  - 9) **Rok polisowy** – okres pomiędzy kolejnymi Rocznicami polisy; pierwszy Rok polisowy rozpoczyna się w dniu określonym w Polisie jako dzień rozpoczęcia odpowiedzialności Pramerica Życie TUIR SA;
  - 10) **Składka** – składka z tytułu Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie, której wysokość, częstotliwość oraz okres opłacania podane są w Polisie;

- 11) **Składka całkowita** – składka z tytułu Umowy ubezpieczenia, będąca sumą składki z Umowy podstawowej i składek z Umów dodatkowych, której wysokość, częstotliwość oraz okres opłacania podane są w Polisie;
- 12) **Suma ubezpieczenia** – kwota stanowiąca podstawę do określenia wysokości Świadczenia;
- 13) **Świadczenie** obejmuje:
  - a) wypłatę na rzecz Ubezpieczonego, Uposażonych lub innych osób uprawnionych w przypadku zajścia Zdarzenia ubezpieczeniowego (rozd. 4);
  - b) zwolnienie Ubezpieczającego przez Pramerica Życie TUIR SA z obowiązku opłacania Składki całkowitej w przypadku Częściowego i trwałego inwalidztwa Ubezpieczonego (rozd. 4 § 27 ust. 6);
- 14) **Ubezpieczający** – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną i która zawarła Umowę ubezpieczenia z Pramerica Życie TUIR SA;
- 15) **Ubezpieczenie bezskładkowe** – Umowa ubezpieczenia przekształcona stosownie do postanowień rozdz. 3 § 18 w ten sposób, że Ubezpieczający przestaje opłacać dalsze Składki;
- 16) **Ubezpieczony** – osoba fizyczna wskazana w Polisie, której życie i zdrowie jest przedmiotem Umowy ubezpieczenia;
- 17) **Umowa dodatkowa** – umowa rozszerzająca przedmiot i zakres Umowy podstawowej, zawarta za uprzednią zgodą Ubezpieczonego pomiędzy Ubezpieczającym a Pramerica Życie TUIR SA na podstawie odrębnych warunków umowy ubezpieczenia, wskazana w Polisie jako umowa dodatkowa;
- 18) **Umowa podstawowa** – umowa ubezpieczenia na życie zawarta za uprzednią zgodą Ubezpieczonego pomiędzy Ubezpieczającym a Pramerica Życie TUIR SA, wskazana w Polisie jako umowa podstawowa;
- 19) **Umowa Ubezpieczenia na Życie i Dożycie** – umowa zawarta na podstawie niniejszych OWU;
- 20) **Umowa ubezpieczenia** – Umowa podstawowa wraz ze wszystkimi Umowami dodatkowymi, zawarta za uprzednią zgodą Ubezpieczonego pomiędzy Ubezpieczającym a Pramerica Życie TUIR SA, potwierdzona Polisé;
- 21) **Uposażony** – osoba wyznaczona przez Ubezpieczającego za uprzednią zgodą Ubezpieczonego, zgodnie z rozdz. 4 § 23, jako Uposażony Główny lub Uposażony Zastępczy, uprawniona do otrzymania Świadczenia w przypadku śmierci Ubezpieczonego;
- 22) **Uposażony Główny** – osoba uprawniona do otrzymania Świadczenia w przypadku śmierci Ubezpieczonego, wyznaczona przez Ubezpieczającego za uprzednią zgodą Ubezpieczonego;
- 23) **Uposażony Zastępczy** – osoba wyznaczona przez Ubezpieczającego za uprzednią zgodą Ubezpieczonego, uprawniona do otrzymania Świadczenia w przypadku śmierci Ubezpieczonego jedynie wtedy, gdy wskazanie każdego z Uposażonych Głównych stało się bezskuteczne (rozd. 4 § 23 ust. 5);
- 24) **Wartość polisy** – rezerwa matematyczna, czyli kwota równa wartości oczekiwanej przyszłych świadczeń pomniejszonej o wartość oczekiwaną przyszłych składek, obliczana przez Pramerica Życie TUIR SA zgodnie z zasadami matematyki aktuariałnej i obowiązującymi regulacjami w zakresie działalności ubezpieczeniowej. Pojęcie rezerwy matematycznej nie jest tożsame z pojęciem rezerwy techniczno-ubebezpieczeniowej;
- 25) **Wartość wykupu** – kwota wypłacana przez Pramerica Życie TUIR SA, zgodnie z postanowieniami rozdz. 3 § 17, w przypadku rozwiązania Umowy ubezpieczenia przed końcem Okresu ubezpieczenia;
- 26) **Wiek Ubezpieczonego** – liczba ukończonych, pełnych lat życia Ubezpieczonego;
- 27) **Zdarzenie ubezpieczeniowe** – zdarzenie, które wystąpiło w okresie odpowiedzialności Pramerica Życie TUIR SA, będące w zakresie ubezpieczenia, zgodnie z rozdz. 2 § 3 ust. 2 niniejszych OWU.

Rozdział 2. Przedmiot i zakres Ubezpieczenia na Życie i Dożycie

§ 3

Przedmiot i zakres Ubezpieczenia na Życie i Dożycie

1. Przedmiotem Ubezpieczenia na Życie i Dożycie jest życie i zdrowie Ubezpieczonego.
2. Zakres Ubezpieczenia na Życie i Dożycie obejmuje, z zastrzeżeniem rozdz. 2 § 4, poniższe Zdarzenia ubezpieczeniowe, które wystąpią w okresie odpowiedzialności Pramerica Życie TUIR SA:
  - 1) śmierć Ubezpieczonego;
  - 2) dożycie przez Ubezpieczonego końca Okresu ubezpieczenia;
  - 3) Całkowite i trwale inwalidztwo Ubezpieczonego (zdefiniowane w rozdz. 1 § 2 ust. 1 pkt 1), pod warunkiem że wystąpi ono nie później niż przed Rocznicą polisy przypadającą bezpośrednio po ukończeniu przez Ubezpieczonego wieku 65 lat;
  - 4) Chorobę śmiertelną Ubezpieczonego (zdefiniowaną w rozdz. 1 § 2 ust. 1 pkt 2);
  - 5) Częściowe i trwale inwalidztwo Ubezpieczonego (zdefiniowane w rozdz. 1 § 2 ust. 1 pkt 3), pod warunkiem że wystąpi ono nie później niż przed Rocznicą polisy przypadającą bezpośrednio po ukończeniu przez Ubezpieczonego wieku 65 lat.

§ 4

Ograniczenia i wyłączenia odpowiedzialności

1. Pramerica Życie TUIR SA wolna jest od odpowiedzialności i nie wypłaci Świadczenia, jeżeli śmierć Ubezpieczonego nastąpiła w wyniku:
  - 1) działań o charakterze wojennym, jeśli Ubezpieczony w chwili śmierci był żołnierzem lub był powołany do służby wojskowej. Do działań o charakterze wojennym zalicza się również działania w ramach wojskowych misji pokojowych (w tym tzw. kontyngentów). Za żołnierzy uważa się także członków zmilitaryzowanych oddziałów biorących udział w działaniach o charakterze wojennym;
  - 2) samobójstwa Ubezpieczonego (niezależnie od stanu jego poczytalności) w okresie 2 lat od dnia zawarcia Umowy ubezpieczenia.
2. Pramerica Życie TUIR SA wolna jest od odpowiedzialności z tytułu Choroby śmiertelnej, Całkowitego i trwałego inwalidztwa oraz Częściowego i trwałego inwalidztwa i nie wypłaci Świadczenia, a także nie zwolni Ubezpieczającego z obowiązku opłacania Składki całkowitej, jeżeli te zdarzenia były skutkiem:
  - 1) działań o charakterze wojennym, jeśli Ubezpieczony w chwili zajścia Zdarzenia ubezpieczeniowego był żołnierzem lub był powołany do służby wojskowej. Do działań o charakterze wojennym zalicza się również działania w ramach wojskowych misji pokojowych (w tym tzw. kontyngentów). Za żołnierzy uważa się także członków zmilitaryzowanych oddziałów biorących udział w działaniach o charakterze wojennym;
  - 2) próby samobójstwa Ubezpieczonego, samookaleczenia Ubezpieczonego lub okaleczenia na własne życzenie, niezależnie od stanu jego poczytalności.
3. Pramerica Życie TUIR SA nie ponosi odpowiedzialności za skutki tych okoliczności, o które zapytała przed zawarciem Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie, a które zostały zatajone lub podane niezgodnie z prawdą przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego. Jeżeli do zatajenia lub podania niezgodnych z prawdą okoliczności doszło z winy umyślnej Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, w razie wątpliwości przyjmuje się, że Zdarzenie ubezpieczeniowe i jego następstwa są skutkiem okoliczności, które zostały zatajone lub podane niezgodnie z prawdą, co powoduje wyłączenie odpowiedzialności Pramerica Życie TUIR SA za skutki tych okoliczności.
4. Jeżeli do Zdarzenia ubezpieczeniowego doszło po upływie 3 lat od dnia zawarcia Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie, Pramerica Życie TUIR SA nie może podnieść zarzutu, że przy zawieraniu tej umowy podano informacje nieprawdziwe, w szczególności że została zatajona choroba Ubezpieczonego.

Rozdział 3. Umowa ubezpieczenia

§ 5

Zawarcie Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie

1. Umowę Ubezpieczenia na Życie i Dożycie zawiera się na podstawie wypełnionego wniosku o ubezpieczenie na życie podpisanego przez Ubezpieczającego i Ubezpieczonego.
2. Ubezpieczający i Ubezpieczony obowiązani są podać do wiadomości Pramerica Życie TUIR SA wszystkie znane sobie okoliczności, o które Pramerica Życie TUIR SA zapytała przed zawarciem Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie we wniosku o ubezpieczenie na życie lub w innych pismach. W celu oceny ryzyka Pramerica Życie TUIR SA może skierować Ubezpieczonego na badania lekarskie lub badania diagnostyczne z minimalnym ryzykiem, z wyłączeniem badań genetycznych, przy czym zakres badań zostanie określony przez Pramerica Życie TUIR SA w skierowaniu. Badania przeprowadzane są w placówkach medycznych wskazanych przez Pramerica Życie TUIR SA i na koszt Pramerica Życie TUIR SA.
3. Ubezpieczający i Ubezpieczony zobowiązani są do udzielenia zgodnych z prawdą informacji, o które pytała Pramerica Życie TUIR SA przed zawarciem Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie. W przypadku niedopełnienia tego obowiązku mają zastosowanie postanowienia z rozdz. 2 § 4 ust. 3 i 4.
4. Pramerica Życie TUIR SA ma prawo odmówić zawarcia Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie, o czym poinformuje Ubezpieczającego. W takim przypadku zapłacona przez Ubezpieczającego Składka zostanie zwrócona w całości.
5. Pramerica Życie TUIR SA może zaproponować zawarcie Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie z wyższą Składką lub z obniżoną wysokością wnioskowanej Sumy ubezpieczenia, lub na warunkach odbiegających od niniejszych OWU.
6. Jeśli Pramerica Życie TUIR SA zaproponuje zawarcie Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie z wyższą Składką lub z obniżoną wysokością wnioskowanej Sumy ubezpieczenia, lub na warunkach odbiegających od niniejszych OWU, wówczas zwróci na to uwagę Ubezpieczającemu i Ubezpieczonemu na piśmie przy doręczeniu Polisy, informując jednocześnie o przysługującym Ubezpieczającemu prawie do zgłoszenia sprzeciwu w terminie 7 dni od dnia otrzymania Polisy. Jeśli Ubezpieczający nie zgłosi sprzeciwu w tym terminie, Umowa Ubezpieczenia na Życie i Dożycie zostaje uznana za zawartą zgodnie z treścią Polisy następnego dnia po upływie tego terminu.

7. Jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony nie wyrazi zgody na zawarcie Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie z wyższą Składką, obniżoną wysokością wnioskowanej Sumy ubezpieczenia lub na warunkach odbiegających od niniejszych OWU, zapłacona przez Ubezpieczającego Składka zostanie zwrócona w całości.
8. Jeżeli nie umówiono się inaczej lub w razie wątpliwości, Umowę Ubezpieczenia na Życie i Dożycie uważa się za zawartą z dniem doręczenia przez Pramerica Życie TUIR SA Ubezpieczającemu Polisy, z zastrzeżeniem ust. 6 i 7 niniejszego paragrafu. Ochrona ubezpieczeniowa z tytułu tej umowy może rozpocząć się innego dnia niż dzień jej zawarcia (rozd. 3 § 8 ust. 1).

§ 6

Wiek przystąpienia do Ubezpieczenia na Życie i Dożycie

1. Umowa Ubezpieczenia na Życie i Dożycie może zostać zawarta, jeżeli Ubezpieczony ukończył 3. miesiąc życia i ma nie więcej niż 65 lat.

§ 7

Okres Ubezpieczenia na Życie i Dożycie

1. Umowa Ubezpieczenia na Życie i Dożycie może być zawarta na okres 15, 20, 25, 30 lat lub do osiągnięcia przez Ubezpieczonego wieku 60 lub 65 lat, z zastrzeżeniem możliwości jej przekształcenia w Ubezpieczenie bezskładkowe (rozd. 3 § 18) lub rozwiązania przed upływem Okresu ubezpieczenia (rozd. 3 § 22). Za datę osiągnięcia określonego wieku uważa się Rocznicę polisy przypadającą bezpośrednio po ukończeniu przez Ubezpieczonego danego wieku.

§ 8

Okres odpowiedzialności Pramerica Życie TUIR SA

1. Odpowiedzialność Pramerica Życie TUIR SA w zakresie opisanym w rozdz. 2 § 3 ust. 2 rozpoczyna się od dnia określonego w Polisie albo od dnia zawarcia Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie (jeśli przypada on później), ale w żadnym wypadku nie wcześniej niż od dnia zapłacenia w pełnej wysokości pierwszej Składki z tytułu tej umowy.
2. Koniec odpowiedzialności Pramerica Życie TUIR SA następuje z dniem rozwiązania Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie (rozd. 3 § 22).

§ 9

Suma ubezpieczenia

1. Strony Umowy ubezpieczenia przed zawarciem Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie ustalają wysokość Sumy ubezpieczenia, z zastrzeżeniem ust. 2 poniżej. Suma ubezpieczenia jest określona kwotowo w Polisie.
2. Pramerica Życie TUIR SA zastrzega sobie prawo do określenia minimalnej wysokości Sumy ubezpieczenia, na jaką może być zawarta Umowa Ubezpieczenia na Życie i Dożycie.
3. Pramerica Życie TUIR SA począwszy od drugiej Rocznicy polisy będzie podwyższać Sumę ubezpieczenia z tytułu udziału w zysku (rozd. 3 § 19).
4. W każdą Rocznicę polisy (z zastrzeżeniem rozdz. 3 § 15 ust. 5), począwszy od pierwszej, Ubezpieczający ma prawo do skorzystania z indeksacji Składki powodującej wzrost Sumy ubezpieczenia bez ponownej oceny ryzyka ubezpieczeniowego (rozd. 3 § 15).

§ 10

Obniżenie Sumy ubezpieczenia

1. Wysokość Sumy ubezpieczenia może zostać obniżona na pisemny wniosek Ubezpieczającego, za uprzednią zgodą Ubezpieczonego. Obniżenie wysokości Sumy ubezpieczenia skutkuje obniżeniem wysokości Składki.
2. Pramerica Życie TUIR SA może nie zaakceptować wniosku Ubezpieczającego o obniżenie wysokości Sumy ubezpieczenia, jeśli powodowałoby to zmniejszenie Sumy ubezpieczenia lub Składki poniżej wartości minimalnych obowiązujących w Pramerica Życie TUIR SA w dniu złożenia wniosku o obniżenie.
3. Obniżenie wysokości Sumy ubezpieczenia staje się skuteczne po wyrażeniu zgody przez Pramerica Życie TUIR SA na zmianę wysokości Sumy ubezpieczenia. Wówczas w terminie 30 dni od daty złożenia wniosku o obniżenie Sumy ubezpieczenia Pramerica Życie TUIR SA prześle Ubezpieczającemu aneks do Polisy uwzględniający zmienioną wysokość Składki, Sumy ubezpieczenia oraz Wartości wykupu, informując jednocześnie Ubezpieczonego o wprowadzonych zmianach i ich wpływie na wysokość Świadczeń przysługujących z tytułu Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie.
4. Wartość wykupu po zmianie wysokości Sumy ubezpieczenia zostanie określona przez Pramerica Życie TUIR SA zgodnie z zasadami matematyki aktuarialnej przyjętymi w Pramerica Życie TUIR SA.

§ 11

Podwyższenie Sumy ubezpieczenia

1. W czasie obowiązywania Umowy ubezpieczenia Ubezpieczający, za uprzednią zgodą Ubezpieczonego, ma prawo, z zastrzeżeniem rozdz. 3 § 13 ust. 2, do podwyższenia wysokości Sumy ubezpieczenia w przypadkach wskazanych w ust. 2 poniżej bez ponownej oceny ryzyka ubezpieczeniowego, składając w tym celu wnioski na piśmie.
2. Skorzystanie z prawa do podwyższenia wysokości Sumy ubezpieczenia bez ponownej oceny ryzyka jest możliwe jedynie w związku z:
  - 1) piątą oraz dziesiątą Rocznicą polisy, a także
  - 2) wystąpieniem jednej lub więcej z poniższych okoliczności:
    - a) zawarcie związku małżeńskiego przez Ubezpieczonego;
    - b) narodziny dziecka Ubezpieczonego;
    - c) przysposobienie (adopcja) dziecka przez Ubezpieczonego;
    - d) złożenie przez Ubezpieczonego wniosku o wpisanie do księgi wieczystej nieruchomości, której Ubezpieczony jest właścicielem lub współwłaścicielem, hipoteki zabezpieczającej kredyt udzielony Ubezpieczonemu w celu nabycia przez niego tej nieruchomości.
3. Pramerica Życie TUIR SA może wymagać od Ubezpieczającego przedstawienia dokumentów potwierdzających wystąpienie danej okoliczności wymienionej w ust. 2 pkt 2 niniejszego paragrafu.
4. Podwyższenie Sumy ubezpieczenia skutkuje podwyższeniem wysokości Składki i Wartości wykupu.
5. Kwota pojedynczego podwyższenia Sumy ubezpieczenia nie może być większa niż 20% jej aktualnej wysokości.
6. Łączna kwota wszystkich podwyższeń Sumy ubezpieczenia w Okresie ubezpieczenia nie może przekroczyć 250 000 zł.
7. Kwota, o jaką zmieni się Składka, jest ustalana na podstawie kwoty podwyższenia Sumy ubezpieczenia oraz taryfy Pramerica Życie TUIR SA aktualnej na dzień akceptacji wniosku o podwyższenie Sumy ubezpieczenia, z uwzględnieniem Wiek Ubezpieczonego w dniu złożenia przez Ubezpieczającego wniosku o podwyższenie oraz pozostałego okresu ubezpieczenia.
8. Aby podwyższyć Sumę ubezpieczenia w związku z okolicznościami wymienionymi w ust. 2 pkt 2 niniejszego paragrafu, Ubezpieczający powinien złożyć wniosek nie później niż w ciągu 3 miesięcy od zaistnienia danej okoliczności. W przypadku podwyższenia Sumy ubezpieczenia w związku z piątą lub dziesiątą Rocznicą polisy wniosek o podwyższenie powinien zostać złożony przed datą tejże rocznicy.
9. Podwyższenie Sumy ubezpieczenia staje się skuteczne po wyrażeniu zgody przez Pramerica Życie TUIR SA na zmianę wysokości Sumy ubezpieczenia. Wówczas, w terminie 30 dni od daty złożenia wniosku o podwyższenie Sumy ubezpieczenia Pramerica Życie TUIR SA prześle Ubezpieczającemu aneks do Polisy uwzględniający zmienioną wysokość Składki, Sumę ubezpieczenia oraz Wartość wykupu, informując jednocześnie Ubezpieczonego o wprowadzonych zmianach i ich wpływie na wysokość Świadczeń przysługujących z tytułu Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie.
10. Aby Ubezpieczający mógł skorzystać z uprawnień przewidzianych w ust. 1 niniejszego paragrafu, Ubezpieczony musi pozostać przy życiu. W przypadku zgłoszenia roszczenia o wypłatę jakiegokolwiek Świadczenia z tytułu Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie prawo do podwyższenia Sumy ubezpieczenia ulega zawieszeniu do momentu rozpatrzenia tego roszczenia.
11. Prawo do podwyższenia Sumy ubezpieczenia ulega zawieszeniu także w sytuacji, gdy Pramerica Życie TUIR SA zwolni Ubezpieczającego z obowiązku opłacania Składki całkowitej.

§ 12

Składka z tytułu Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie

1. Składka z tytułu Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie jest obliczana na podstawie Sumy ubezpieczenia oraz taryfy Pramerica Życie TUIR SA, w zależności od Okresu ubezpieczenia oraz od oceny ryzyka ubezpieczeniowego dokonanej przez Pramerica Życie TUIR SA w oparciu o czynniki obejmujące Wiek Ubezpieczonego w dniu akceptacji wniosku o zawarcie Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie, jego stan zdrowia, tryb życia, hobby, uprawiane sporty i wykonywany zawód. Wysokość Składki zależy również od częstotliwości jej opłacania, przy czym okres, częstotliwość opłacania i wysokość Składki są określone w Polisie.
2. Składka z tytułu Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie nie może być niższa niż minimalna składka obowiązująca w Pramerica Życie TUIR SA w dniu złożenia wniosku o zawarcie Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie.
3. Składka z tytułu Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie opłacana jest przez cały Okres ubezpieczenia, ale nie dłużej niż do momentu zajścia Zdarzenia ubezpieczeniowego.
4. Składka z tytułu Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie jest stała przez cały okres jej opłacania, z zastrzeżeniem § 10, 11, 14 i 15 niniejszego rozdziału.
5. Ubezpieczający ma obowiązek opłacenia Składki całkowitej z tytułu Umowy ubezpieczenia z góry, najpóźniej pierwszego dnia okresu, za który Składka całkowita jest należna.

6. Ubezpieczający zostanie zwolniony z obowiązku opłacania Składki całkowitej zgodnie z warunkami określonymi w rozdz. 4 § 27 ust. 6 w przypadku zajścia Zdarzenia ubezpieczeniowego w postaci Częściowego i trwałego inwalidztwa Ubezpieczonego.

§ 13

Skutki nieopłacenia Składki całkowitej

1. Jeżeli Składka całkowita nie została opłacona w terminie, Ubezpieczający może zapłacić ją w dodatkowym terminie 30 dni, począwszy od dnia następnego po dniu, w którym Składka całkowita powinna zostać zapłacona (okres prolongaty). W okresie prolongaty Pramerica Życie TUIR SA wezwie Ubezpieczającego do zapłaty zaległej Składki całkowitej, podając nową datę, określającą, do kiedy Składka całkowita powinna zostać zapłacona (data upływu okresu prolongaty), i poinformuje jednocześnie Ubezpieczającego o skutkach niezapłacenia Składki całkowitej w wyznaczonym terminie (ust. 2 niniejszego paragrafu). W okresie prolongaty ochrona ubezpieczeniowa nie ulega zmianie.
2. Jeżeli pomimo wezwania do zapłaty Składka całkowita nie została opłacona w okresie prolongaty, z zastrzeżeniem postanowień rozdz. 3 § 21 ust. 1, Umowę ubezpieczenia uważa się za wypowiedzianą przez Ubezpieczającego i rozwiązuje się ona z dniem następnym po upływie okresu prolongaty, chyba że Pramerica Życie TUIR SA i Ubezpieczający porozumieją się odnośnie dalszego trwania Umowy ubezpieczenia.

§ 14

Częstotliwość opłacania Składki całkowitej

1. Składka całkowita może być opłacana: rocznie, półrocznie, kwartalnie albo miesięcznie.
2. Informacja o wysokości Składki całkowitej dla każdej z powyższych częstotliwości znajduje się w Polisie.
3. Sposób i częstotliwość opłacania Składki mogą ulec zmianie na wniosek Ubezpieczającego. Zmiana wchodzi w życie z dniem akceptacji wniosku przez Pramerica Życie TUIR SA. Po akceptacji wniosku Pramerica Życie TUIR SA dostarczy Ubezpieczającemu potwierdzenie dokonania wnioskowanej zmiany, zawierające częstotliwość i sposób opłacania oraz wysokość Składki całkowitej obowiązujące po zmianie.

§ 15

Indeksacja Składki

1. Indeksacja Składki to podwyższenie inflacyjne Składki bez ponownej oceny ryzyka ubezpieczeniowego, skutkujące dla Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie podwyższeniem Sumy ubezpieczenia.
2. Ubezpieczający ma prawo do indeksacji Składki w każdą Rocznicę polisy, począwszy od pierwszej, w okresie opłacania Składki. W przypadku skorzystania z tego prawa Składka ulega podwyższeniu zgodnie ze wskaźnikiem indeksacji, co powoduje podwyższenie Sumy ubezpieczenia o kwotę obliczoną przez Pramerica Życie TUIR SA. Kwota ta zostanie obliczona na podstawie taryfy składek Pramerica Życie TUIR SA, Wiek Ubezpieczonego w dniu dokonywania indeksacji oraz kwoty podwyższenia Składki i pozostałego okresu opłacania Składki z tytułu Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie.
3. Wartość wykupu po dokonaniu indeksacji Składki zostanie określona przez Pramerica Życie TUIR SA zgodnie z zasadami matematyki aktuarialnej przyjętymi w Pramerica Życie TUIR SA.
4. Wskaźnik indeksacji ustalany jest przez Pramerica Życie TUIR SA na dzień 31 października każdego roku. Za wskaźnik indeksacji przyjmuje się średnią arytmetyczną obliczoną na podstawie dwunastu wskaźników inflacji rocznej publikowanych przez GUS za miesiące od października poprzedniego roku do września danego roku włącznie. Ustalony wskaźnik indeksacji będzie stosowany do indeksacji składek w Rocznicę polis przypadające w okresie pomiędzy dniem 1 stycznia a 31 grudnia następnego roku.
5. Jeśli wskaźnik indeksacji wyliczony zgodnie z ust. 4 niniejszego paragrafu będzie niższy niż 2%, Pramerica Życie TUIR SA ma prawo zaproponować indeksację o wskaźnik indeksacji inny niż wyliczony (przy czym nie wyższy niż 2%) albo nie zaoferować indeksacji składek w Roku polisowym, dla którego został ustalony ten wskaźnik.
6. Ubezpieczający ma prawo do indeksacji Składki w oparciu o 100% lub 50% wskaźnika indeksacji.
7. Pramerica Życie TUIR SA prześle Ubezpieczającemu propozycję indeksacji Składki oraz wynikającej z niej zmiany wysokości Sumy ubezpieczenia w terminie do 45 dni przed każdą Rocznicą polisy, informując jednocześnie o wpływie tych zmian na wysokość Świadczeń przysługujących z tytułu Umowy ubezpieczenia. O rezygnacji z prawa do indeksacji Ubezpieczający ma obowiązek poinformować Pramerica Życie TUIR SA najpóźniej na 14 dni przed Rocznicą polisy. Brak takiego zawiadomienia traktowany jest jako wyrażenie zgody przez Ubezpieczającego na propozycję indeksacji w oparciu o 100% wskaźnika indeksacji.
8. Po zindeksowaniu Składki Ubezpieczający ma obowiązek opłacania jej w kwocie podwyższonej.
9. Wysokość Składki i wysokość Sumy ubezpieczenia mogą zostać przywrócone do wysokości obowiązującej przed ostatnią indeksacją na wniosek Ubezpieczającego. Wniosek taki powinien być doręczony do Pramerica Życie TUIR SA w ciągu 30 dni od otrzymania przez Ubezpieczającego aneksu, o którym mowa w ust. 11 niniejszego paragrafu.

10. Odpowiedzialność Pramerica Życie TUIR SA z tytułu podwyższenia Sumy ubezpieczenia zaczyna obowiązywać od Rocznic polisy, w którą dokonywana jest indeksacja, pod warunkiem zapłacenia Składki w pełnej wysokości należnej po indeksacji.
11. W ciągu jednego miesiąca od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zgodnie z ust. 10 niniejszego paragrafu, Pramerica Życie TUIR SA prześle Ubezpieczającemu aneks do Polisy uwzględniający zmienioną wysokość Składki, Sumy ubezpieczenia oraz Wartości wykupu.
12. Indeksacja stosowana jest do Umowy podstawowej oraz tych Umów dodatkowych, których warunki przewidują możliwość indeksacji. Indeksacja składek z tytułu wybranych umów nie jest możliwa.
13. Postanowienia niniejszego paragrafu nie mają zastosowania do Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie ze Składką jednorazową oraz umów ubezpieczenia na życie przekształconych w Ubezpieczenie bezskładkowe.

§ 16

Prawo do indeksacji Składki

1. Prawo do indeksacji Składki przysługuje Ubezpieczającemu tylko w okresie, w którym pozostaje on zobowiązany do opłacania Składki. W okresie zwolnienia Ubezpieczającego z obowiązku opłacania Składki prawo do indeksacji ulega zawieszeniu.
2. Ubezpieczający może zrezygnować ze skorzystania z indeksacji w daną Rocznicę polisy. Jednakże w przypadku rezygnacji z indeksacji w dwie kolejno następujące po sobie Rocznicę polisy Pramerica Życie TUIR SA nie będzie przekazywać propozycji indeksacji do końca Okresu ubezpieczenia.

§ 17

Wartość wykupu

1. Ubezpieczający ma prawo do otrzymania Wartości wykupu, jeśli dojdzie do rozwiązania Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie z powodów innych niż wypłata Świadczenia z tytułu zajścia Zdarzenia ubezpieczeniowego.
2. Wartość wykupu w kolejnych latach polisowych równa jest Wartości polisy. Wartość wykupu określona jest w Polisie.
3. Jeśli data rozwiązania Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie przypadnie pomiędzy kolejnymi Rocznicami polisy, wówczas Pramerica Życie TUIR SA obliczy Wartość wykupu w oparciu o Wartości wykupu właściwe dla Rocznic polisy poprzedzającej datę rozwiązania Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie oraz dla Rocznic polisy przypadającej bezpośrednio po tej dacie, proporcjonalnie do okresu, jaki upłynął od początku danego Roku polisowego do dnia rozwiązania Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie.
4. W ciągu 30 dni od daty rozwiązania Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie Pramerica Życie TUIR SA wypłaci Wartość wykupu pomniejszoną o wszelkie kwoty należne Pramerica Życie TUIR SA z tytułu zaległych Składek oraz udzielonych pożyczek.

§ 18

Ubezpieczenia bezskładkowe

1. Ubezpieczenie na Życie i Dożycie może zostać przekształcone w Ubezpieczenie bezskładkowe na pisemny wniosek Ubezpieczającego.
2. Suma ubezpieczenia po przekształceniu w Ubezpieczenie bezskładkowe określona jest w Polisie.
3. Jeśli Ubezpieczający złożył wniosek o przekształcenie Ubezpieczenia na Życie i Dożycie w Ubezpieczenie bezskładkowe, lecz Suma ubezpieczenia po przekształceniu byłaby niższa niż minimalna Suma ubezpieczenia określona w Polisie, wówczas Pramerica Życie TUIR SA ma prawo odrzucić wniosek o przekształcenie w Ubezpieczenie bezskładkowe.
4. Wysokość Sumy ubezpieczenia w przypadku Ubezpieczenia bezskładkowego zależy od:
  - 1) Wartości wykupu pomniejszonej o wszelkie kwoty należne Pramerica Życie TUIR SA z tytułu zaległych Składek oraz udzielonych pożyczek;
  - 2) dotychczasowej Sumy ubezpieczenia;
  - 3) Wiekowi Ubezpieczonego.
5. Wartość wykupu po przekształceniu Ubezpieczenia na Życie i Dożycie w Ubezpieczenie bezskładkowe zostanie określona przez Pramerica Życie TUIR SA zgodnie z zasadami matematyki aktuarialnej przyjętymi w Pramerica Życie TUIR SA.
6. Po przekształceniu Umowy ubezpieczenia w Ubezpieczenie bezskładkowe rozwiązują się wszystkie Umowy dodatkowe wyszczególnione w Polisie, chyba że strony Umowy ubezpieczenia postanowią inaczej.
7. Po przekształceniu Ubezpieczenia na Życie i Dożycie w Ubezpieczenie bezskładkowe Pramerica Życie TUIR SA prześle Ubezpieczającemu aneks do Polisy uwzględniający zmiany wynikające z przekształcenia, informując jednocześnie Ubezpieczonego o wprowadzonych zmianach i ich wpływie na wysokość Świadczeń przysługujących z tytułu Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie.

§ 19

Udział w zysku

1. Począwszy od drugiego Roku polisowego, przez cały okres obowiązywania Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie Ubezpieczający ma prawo do udziału w zysku Pramerica Życie TUIR SA z tytułu inwestowania lokat stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Udział ten Pramerica Życie TUIR SA oblicza według poniższego wzoru:

$$U = 75\% \times (SZ - SP) \times WP$$

gdzie:

U – udział w zysku (w złotych);

SZ – rzeczywista zrealizowana przez Pramerica Życie TUIR SA stopa zwrotu z inwestowania lokat stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (wyrażona w %), ustalona za poprzedni rok kalendarzowy;

SP – stopa procentowa wynosząca 2,00% rocznie (stopa techniczna uwzględniona przy kalkulacji Składki);

WP – Wartość polisy (zdefiniowana w rozdz. 1 § 2 ust. 1 pkt 24) według stanu z pierwszego dnia Roku polisowego, za który przypisywany jest udział w zysku (w złotych).

Udział w zysku w danym Roku polisowym jest należny, jeżeli zrealizowana stopa zwrotu z inwestowania lokat stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (SZ) będzie wyższa niż 2,00%.

2. Udział w zysku skutkuje podwyższeniem Sumy ubezpieczenia w ten sposób, że kwotę udziału w zysku traktuje się jako składkę jednorazową na zakup Ubezpieczenia na Życie i Dożycie, zaś wynikającą z takiej składki wzrost Sumy ubezpieczenia Pramerica Życie TUIR SA obliczy zgodnie z zasadami matematyki aktuarialnej przyjętymi w Pramerica Życie TUIR SA i z uwzględnieniem Wzrostu Ubezpieczonego w dniu Rocznicy polisy, w którą przypisywany jest udział w zysku. Dokonany w ten sposób wzrost dotychczasowej Sumy ubezpieczenia skutkuje zwiększeniem Wartości wykupu oraz Wartości polisy (zgodnie z zasadami matematyki aktuarialnej przyjętymi w Pramerica Życie TUIR SA), lecz nie powoduje wzrostu Składki.
3. Zwiększenie Sumy ubezpieczenia i Wartości wykupu wskutek udziału w zysku nie stanowi zmiany Umowy ubezpieczenia. Pramerica Życie TUIR SA poinformuje Ubezpieczającego i Ubezpieczonego o aktualnej wysokości Sumy ubezpieczenia i Wartości wykupu w terminie do 30 dni po upływie każdej Rocznicy polisy.

§ 20

Pożyczka

1. W okresie obowiązywania Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie Ubezpieczający może otrzymać pożyczkę w ramach Umowy ubezpieczenia, pod warunkiem że Umowa Ubezpieczenia na Życie i Dożycie posiada Wartość wykupu. Kwota i terminy spłaty oraz oprocentowanie obowiązujące w dniu udzielenia pożyczki określone będą w umowie pożyczki.
2. Maksymalna kwota pożyczki nie może być wyższa niż 80% Wartości wykupu zgromadzonej w ramach Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie z dnia złożenia wniosku o udzielenie pożyczki. Kwota ta zostanie pomniejszona o wszelkie kwoty należne Pramerica Życie TUIR SA z tytułu zaległych Składek oraz udzielonych pożyczek.
3. Wszelkie podatki i opłaty publicznoprawne (dalej określane jako „Opłaty”) związane z udzieleniem pożyczek obciążają Ubezpieczającego. W przypadku poniesienia Opłat przez Pramerica Życie TUIR SA Ubezpieczający zwróci je Pramerica Życie TUIR SA na pierwsze wezwanie.
4. Pożyczka podlega zmiennej stopie procentowej, ustalonej przez Pramerica Życie TUIR SA i ogłaszanej w jej siedzibie. Stopa oprocentowania pożyczek może ulec zmianie w przypadku zmiany warunków wpływających na kształtowanie się stóp procentowych na rynku finansowym, w szczególności stóp ogłaszanych przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego, stóp międzybankowych i zrealizowanej przez Pramerica Życie TUIR SA stopy zwrotu z inwestycji stosowanej do przypisania udziału w zysku. O każdej zmianie oprocentowania udzielonej pożyczki Pramerica Życie TUIR SA zawiadomi Ubezpieczającego.
5. Pożyczka oraz odsetki od zaciągniętej pożyczki mogą być spłacone w dowolnym terminie jednorazowo lub w ratach, ale nie później niż do końca Roku polisowego, w którym pożyczka została zaciągnięta. Na wniosek Ubezpieczającego Pramerica Życie TUIR SA przedłuży termin spłaty pożyczki o kolejny Rok polisowy, pod warunkiem że Ubezpieczający spłaci wszelkie należne odsetki i wniesie ewentualne Opłaty, o których mowa w ust. 3 niniejszego paragrafu, lub w ciągu 14 dni po upływie terminu płatności odsetek zgodzi się na ich dopisanie do kapitału pożyczki.
6. Zabezpieczenie zadłużenia z tytułu pożyczki, odsetek i ewentualnych Opłat stanowi kapitał wyrażony Wartością wykupu (co oznacza, że jeśli przed spłatą tego zadłużenia miałoby dojść do wypłaty Wartości wykupu zgodnie z rozdz. 3 § 17 ust. 4, to Wartość wykupu będzie pomniejszona o kwotę równą temu zadłużeniu). Jeżeli zadłużenie Ubezpieczającego z tego tytułu będzie równe Wartości wykupu bądź przekroczy Wartość wykupu, wówczas Ubezpieczający jest zobowiązany do zwrotu kwoty zadłużenia.

7. Jeżeli Ubezpieczający nie spłacił w terminie odsetek i nie wniósł ewentualnych Opłat lub nie zgodził się na skapitalizowanie odsetek w terminie określonym w ust. 5 niniejszego paragrafu, Pramerica Życie TUIR SA ma prawo zarachować na ich poczet w pierwszej kolejności kwoty wpłacane na poczet Składki całkowitej. Jeśli Ubezpieczający nie jest zobowiązany do uiszczania dalszych Składek, wówczas całe zadłużenie z tytułu pożyczek staje się natychmiast wymagalne, Wartość wykupu zaś zostaje automatycznie pomniejszona o kwotę zadłużenia stosownie do postanowień rozdz. 3 § 17 ust. 4. W oparciu o pozostałą Wartość wykupu Umowa Ubezpieczenia na Życie i Dożycie ulega przekształceniu w Ubezpieczenie bezskładkowe zgodnie z rozdz. 3 § 18.
8. W przypadku rozwiązania Umowy ubezpieczenia lub przekształcenia Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie w Ubezpieczenie bezskładkowe całe zadłużenie z tytułu pożyczek, odsetek i ewentualnych Opłat staje się natychmiast wymagalne. Kwota zadłużenia z tego tytułu pomniejsza Wartość wykupu.

§ 21

Zawieszenie opłacania Składek / Automatyczna pożyczka na Składkę

1. Jeżeli Umowa Ubezpieczenia na Życie i Dożycie posiada Wartość wykupu, a Ubezpieczający nie opłacił Składki całkowitej w okresie prolongaty, Pramerica Życie TUIR SA udzieli automatycznej pożyczki na Składkę całkowitą.
2. Do automatycznej pożyczki na Składkę mają zastosowanie odpowiednie postanowienia rozdz. 3 § 20, przy czym nie jest konieczne zawarcie odrębnej umowy pożyczki.

§ 22

Rozwiązanie Umowy ubezpieczenia

1. Rozwiązanie Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie następuje:
  - 1) w przypadku wypłaty Świadczenia z tytułu zajścia Zdarzenia ubezpieczeniowego;
  - 2) z określonym w Polisie dniem zakończenia odpowiedzialności Pramerica Życie TUIR SA;
  - 3) w przypadku odstąpienia Ubezpieczającego od Umowy ubezpieczenia;
  - 4) w przypadku niezapłacenia Składki całkowitej w okresie prolongaty (rozdz. 3 § 13 ust. 2), z zastrzeżeniem rozdz. 3 § 21 ust. 1;
  - 5) w przypadku złożenia przez Ubezpieczającego oświadczenia o rozwiązaniu Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie;
  - 6) w przypadku śmierci Ubezpieczonego z przyczyn określonych w rozdz. 2 § 4 ust. 1.
2. Rozwiązanie Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie powoduje rozwiązanie wszystkich Umów dodatkowych, chyba że strony Umowy ubezpieczenia postanowią inaczej.
3. Ubezpieczający ma prawo do odstąpienia od Umowy ubezpieczenia poprzez doręczenie Pramerica Życie TUIR SA pisemnego oświadczenia o odstąpieniu w terminie 30 dni od daty zawarcia Umowy ubezpieczenia. Jeżeli Pramerica Życie TUIR SA, najpóźniej w dniu zawarcia Umowy Ubezpieczenia nie poinformuje Ubezpieczającego o prawie do odstąpienia od Umowy Ubezpieczenia, termin 30 dni biegnie od dnia, w którym Ubezpieczający dowiedział się o tym prawie. W przypadku odstąpienia Pramerica Życie TUIR SA zwraca Ubezpieczającemu wpłaconą Składkę, przy czym ma prawo zatrzymać część Składki należną za okres, w którym udzielała ochrony ubezpieczeniowej.
4. Ubezpieczający ma prawo do złożenia oświadczenia o rozwiązaniu Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie w każdym czasie. W przypadku złożenia przez Ubezpieczającego takiego oświadczenia Umowa Ubezpieczenia na Życie i Dożycie zostaje rozwiązana z dniem otrzymania przez Pramerica Życie TUIR SA tegoż oświadczenia na piśmie.
5. W przypadku rozwiązania Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie z przyczyn innych niż całkowita wypłata Świadczenia z tytułu zajścia Zdarzenia ubezpieczeniowego Pramerica Życie TUIR SA zwraca Składkę za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej oraz wypłaca Wartość wykupu zgodnie z rozdz. 3 § 17.

Rozdział 4. Świadczenia

§ 23

Uposażeni

1. Ubezpieczający, za uprzednią zgodą Ubezpieczonego, może wskazać jednego lub więcej Uposażonych Głównych lub Uposażonych Zastępczych.
2. Jeśli Ubezpieczający wskazał kilku Uposażonych Głównych, ale nie podał ich udziału w kwocie Świadczenia, ich udziały będą uznane za równe. Uposażeni Zastępczy będą uprawnieni do otrzymania Świadczenia jedynie wtedy, gdy wskazanie każdego z Uposażonych Głównych stało się bezskuteczne (ust. 5 niniejszego paragrafu). Jeśli Ubezpieczający wskazał kilku Uposażonych Zastępczych, ale nie podał ich udziału w kwocie Świadczenia, ich udziały będą uznane za równe.
3. Wskazanie Uposażonych może nastąpić podczas zawierania Umowy ubezpieczenia, jak również w każdym momencie jej trwania. Wskazanie i odwołanie Uposażonych oraz zgłoszenie każdej zmiany dotyczącej Uposażonych wymaga złożenia pisemnego wniosku.

4. Ubezpieczający, za uprzednią zgodą Ubezpieczonego, może dokonać zmiany Uposażonego lub Uposażonych w każdej chwili na podstawie pisemnego wniosku zawierającego datę oraz podpis Ubezpieczającego i Ubezpieczonego. Zmiana Uposażonego wchodzi w życie z dniem otrzymania wniosku przez Pramerica Życie TUIR SA.
5. Wskazanie Uposażonego staje się bezskuteczne, jeżeli Uposażony zmarł przed śmiercią Ubezpieczonego lub jednocześnie z nim, albo jeśli umyślnie przyczynił się do śmierci Ubezpieczonego. W takim przypadku udział tego Uposażonego w kwocie Świadczenia zostanie rozdzielony pomiędzy pozostałych Uposażonych proporcjonalnie do wielkości ich udziałów.
6. Jeżeli Ubezpieczający nie wskazał żadnych Uposażonych, odwołał wcześniej wskazanych Uposażonych lub wskazanie każdego z Uposażonych stało się bezskuteczne (ust. 5 niniejszego paragrafu), Świadczenie jest wypłacane najbliższej rodzinie Ubezpieczonego według następującej kolejności:
  - 1) małżonkowi;
  - 2) dzieciom;
  - 3) rodzicom;
  - 4) rodzeństwu.

Otrzymanie Świadczenia przez osoby zaliczone do grupy wymienionej w pierwszej kolejności wyklucza otrzymanie Świadczenia przez osoby zaliczane do kolejnej grupy. Osoby zaliczane do tej samej grupy otrzymują Świadczenie w równych częściach.

§ 24

Wybór formy wypłaty Świadczenia

1. Świadczenie z tytułu śmierci Ubezpieczonego, dożycia przez Ubezpieczonego końca Okresu ubezpieczenia lub Całkowitego i trwałego inwalidztwa Ubezpieczonego wypłacone będzie w formie wypłaty Sumy ubezpieczenia.
2. Powyższe Świadczenie może zostać wypłacone w formie wypłat regularnych (renta) na warunkach ubezpieczenia rentowego znajdującego się w ofercie Pramerica Życie TUIR SA w dniu ustalenia prawa do Świadczenia. W tym przypadku szczegółowe warunki wypłaty Świadczenia będą określone w odrębnym dokumencie uzgodnionym pomiędzy Pramerica Życie TUIR SA a osobą uprawnioną, z uwzględnieniem obowiązujących wówczas przepisów prawa.
3. Świadczenie z tytułu Choroby śmiertelnej wypłacane jest wyłącznie w formie wypłaty jednorazowej, z możliwością częściowej wypłaty tego Świadczenia zgodnie z postanowieniami rozdz. 4 § 27 ust. 7.
4. Formę wypłaty Świadczenia wybiera osoba uprawniona do otrzymania Świadczenia, z zastrzeżeniem ust. 5 i 8 niniejszego paragrafu.
5. Ubezpieczający w dowolnym momencie trwania Umowy ubezpieczenia, za zgodą Ubezpieczonego, ma prawo do zastrzeżenia formy wypłaty Świadczenia z tytułu śmierci Ubezpieczonego do jednej z następujących form:
  - 1) jednorazowej wypłaty albo
  - 2) miesięcznych wypłat – w tym przypadku Świadczenie wypłacane jest w formie miesięcznych wypłat, wyliczonych zgodnie z ust. 6 niniejszego paragrafu, co miesiąc w stałej wysokości, począwszy od miesiąca następującego bezpośrednio po miesiącu, w którym doszło do Zdarzenia ubezpieczeniowego, aż do daty odpowiadającej końcowi Okresu ubezpieczenia.
6. W przypadku zastrzeżenia przez Ubezpieczającego formy wypłaty Świadczenia do miesięcznych wypłat, o których mowa w ust. 5 pkt 2 niniejszego paragrafu, Pramerica Życie TUIR SA wyliczy kwotę miesięcznej wypłaty poprzez podzielenie kwoty przysługującego Świadczenia przez liczbę pełnych miesięcy przypadających w okresie od daty zajścia Zdarzenia ubezpieczeniowego do końca Okresu ubezpieczenia.
7. Jeżeli Ubezpieczający zastrzeże formę wypłaty Świadczenia, Pramerica Życie TUIR SA umieści odpowiednią adnotację w Polisie. W takim przypadku osobie uprawnionej do otrzymania Świadczenia nie przysługuje prawo wyboru formy wypłaty Świadczenia.
8. Prawo wyboru formy wypłaty Świadczenia przysługuje osobie uprawnionej do otrzymania Świadczenia, o ile Ubezpieczający wcześniej nie zastrzegł formy wypłaty Świadczenia.

§ 25

Wysokość Świadczenia

1. W przypadku śmierci Ubezpieczonego, dożycia przez Ubezpieczonego końca Okresu ubezpieczenia albo Całkowitego i trwałego inwalidztwa Ubezpieczonego kwota Świadczenia należna uprawnionemu równa jest Sumie ubezpieczenia pomniejszonej o wszelkie kwoty należne Pramerica Życie TUIR SA z tytułu udzielonych pożyczek.
2. Wysokość Świadczenia zostanie ustalona na podstawie Sumy ubezpieczenia obowiązującej w Dacie zdarzenia ubezpieczeniowego.
3. W przypadku Choroby śmiertelnej Ubezpieczonego Pramerica Życie TUIR SA zobowiązuje się do wcześniejszej wypłaty Świadczenia, które byłoby należne w przypadku śmierci Ubezpieczonego.

- Świadczenie z tytułu Choroby śmiertelnej Ubezpieczonego jest równe Sumie ubezpieczenia aktualnej na Datę zdarzenia ubezpieczeniowego pomniejszonej o dyskonto od tej Sumy ubezpieczenia i o kwotę równą sumie Składek, które byłyby wpłacone w okresie 6 miesięcy oraz o wszelkie kwoty należne Pramerica Życie TUIR SA z tytułu udzielonych pożyczek. Dyskonto obliczane jest od Sumy ubezpieczenia za okres 6 miesięcy według stopy procentowej równej rzeczywistej zrealizowanej przez Pramerica Życie TUIR SA stopie zwrotu z inwestowania lokat stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (wyrażonej w %), ustalonej za poprzedni rok kalendarzowy.

§ 26

Dokumenty wymagane do ustalenia odpowiedzialności

- W przypadku śmierci Ubezpieczonego do ustalenia odpowiedzialności Pramerica Życie TUIR SA wymagane są następujące dokumenty:
  - wniosek o wypłatę Świadczenia;
  - kopia dokumentu tożsamości osoby uprawnionej;
  - akt zgonu oraz zaświadczenie stwierdzające przyczynę śmierci (np. karta zgonu), wystawione przez lekarza lub właściwe organy.
- W przypadku dożycia przez Ubezpieczonego końca Okresu ubezpieczenia, określonego w Umowie Ubezpieczenia na Życie i Dożycie, do ustalenia odpowiedzialności Pramerica Życie TUIR SA wymagane są następujące dokumenty:
  - wniosek o wypłatę Świadczenia;
  - kopia dokumentu tożsamości Ubezpieczonego potwierdzającego datę urodzenia Ubezpieczonego.
- W przypadku Całkowitego i trwałego inwalidztwa, Choroby śmiertelnej lub Częściowego i trwałego inwalidztwa Ubezpieczonego do ustalenia odpowiedzialności Pramerica Życie TUIR SA wymagane są następujące dokumenty:
  - wniosek o wypłatę Świadczenia;
  - kopia dokumentu tożsamości osoby uprawnionej;
  - dokumentacja medyczna dotycząca zgłaszanego Zdarzenia ubezpieczeniowego.
- W celu ustalenia prawa do Świadczenia z tytułu Całkowitego i trwałego inwalidztwa, Choroby śmiertelnej lub Częściowego i trwałego inwalidztwa Ubezpieczonego Pramerica Życie TUIR SA może wymagać, aby Ubezpieczony poddał się badaniom lekarskim lub badaniom diagnostycznym z minimalnym ryzykiem, z wyłączeniem badań genetycznych. Zakres badań podany będzie w skierowaniu, a ich koszt pokrywa Pramerica Życie TUIR SA.
- W okresie zwolnienia Ubezpieczającego z obowiązku opłacania Składki całkowitej Pramerica Życie TUIR SA może wymagać od Ubezpieczającego dostarczenia dokumentów potwierdzających utrzymywanie się Częściowego i trwałego inwalidztwa Ubezpieczonego.
- Pramerica Życie TUIR SA może wymagać od osoby uprawnionej do otrzymania Świadczenia innych dokumentów niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności Pramerica Życie TUIR SA. Rozpatrując wniosek o wypłatę Świadczenia Pramerica Życie TUIR SA poinformuje osobę uprawnioną o dokumentach niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności.
- Jeżeli Zdarzenie ubezpieczeniowe nastąpiło poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, dokumenty dotyczące Zdarzenia ubezpieczeniowego muszą być uwierzytelnione zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. W takim przypadku osoba uprawniona z tytułu Umowy ubezpieczenia jest zobowiązana do dostarczenia dokumentów niezbędnych do ustalenia prawa do Świadczenia przetłumaczonych na język polski przez tłumacza przysięgłego.
- Wszelkie dokumenty konieczne do ustalenia odpowiedzialności Pramerica Życie TUIR SA muszą być dostarczone w oryginałach, urzędowych odpisach lub kopiach poświadczonych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa lub poświadczonych przez Pramerica Życie TUIR SA na podstawie oryginału.

§ 27

Wypłata Świadczenia

- Pramerica Życie TUIR SA wypłaci Świadczenie wyłącznie z tytułu jednego z poniższych Zdarzeń ubezpieczeniowych, do których dojdzie w okresie odpowiedzialności Pramerica Życie TUIR SA:
  - w przypadku śmierci Ubezpieczonego Pramerica Życie TUIR SA wypłaci Uposażonemu Świadczenie, o którym mowa w rozdz. 4 § 25 ust. 1 albo
  - w przypadku dożycia przez Ubezpieczonego końca Okresu ubezpieczenia, określonego w Umowie Ubezpieczenia na Życie i Dożycie, Pramerica Życie TUIR SA wypłaci Ubezpieczonemu Świadczenie, o którym mowa w rozdz. 4 § 25 ust. 1, albo
  - w przypadku Całkowitego i trwałego inwalidztwa Ubezpieczonego Pramerica Życie TUIR SA wypłaci Ubezpieczonemu Świadczenie, o którym mowa w rozdz. 4 § 25 ust. 1, albo
  - w przypadku Choroby śmiertelnej Ubezpieczonego Pramerica Życie TUIR SA wypłaci Ubezpieczonemu Świadczenie, o którym mowa w rozdz. 4 § 25 ust. 3, z zastrzeżeniem ust. 7 niniejszego paragrafu.

2. Z datą wypłaty Świadczenia z tytułu któregośkolwiek ze zdarzeń wymienionych powyżej Umowa ubezpieczenia zostaje rozwiązana, a wraz z nią rozwiązaniu ulegają wszystkie Umowy dodatkowe z wyjątkiem tych, których warunki stanowią inaczej.
3. Spełnienie Świadczenia nastąpi w ciągu 30 dni od otrzymania przez Pramerica Życie TUIR SA zawiadomienia o zajściu Zdarzenia ubezpieczeniowego. Gdyby wyjaśnienie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności Pramerica Życie TUIR SA albo wysokości Świadczenia okazało się niemożliwe w tym terminie, spełnienie Świadczenia nastąpi w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część Świadczenia Pramerica Życie TUIR SA spełni we wspomnianym terminie 30 dni.
4. Pramerica Życie TUIR SA wypłaci Świadczenie wyłącznie z tytułu jednego Zdarzenia Ubezpieczeniowego.
Jeśli Ubezpieczony umrze po złożeniu wniosku o wypłatę Świadczenia z tytułu Całkowitego i trwałego inwalidztwa lub Choroby śmiertelnej, a wypłata Świadczenia nie miała miejsca, Pramerica Życie TUIR SA wypłaci wyłącznie Świadczenie z tytułu śmierci Ubezpieczonego w okresie odpowiedzialności Pramerica Życie TUIR SA, osobom uprawnionym do tego Świadczenia zgodnie z postanowieniami rozdz. 4 § 23.
5. Świadczenie przysługujące z tytułu Całkowitego i trwałego inwalidztwa Ubezpieczonego wypłacane jest tylko raz, zaś jego wypłata powoduje rozwiązanie Umowy ubezpieczenia.
6. W przypadku wystąpienia Częściowego i trwałego inwalidztwa Ubezpieczonego Pramerica Życie TUIR SA zwolni Ubezpieczającego z obowiązku opłacania Składki całkowitej za okres trwania Częściowego i trwałego inwalidztwa Ubezpieczonego. Zgłoszenie Zdarzenia ubezpieczeniowego w tym przypadku powinno nastąpić niezwłocznie po wystąpieniu Częściowego i trwałego inwalidztwa.
7. Na wniosek Ubezpieczonego, Świadczenie z tytułu Choroby śmiertelnej może zostać wypłacone częściowo, w kwocie równiej 25% lub 50% wysokości tego Świadczenia. W takim przypadku Umowa ubezpieczenia będzie kontynuowana bez obowiązku opłacania Składki z tytułu Umowy Ubezpieczenia na Życie i Dożycie. Suma ubezpieczenia kontynuowanej umowy będzie wtedy równa kwocie Świadczenia należnego z tytułu Choroby śmiertelnej pomniejszonej o wypłaconą kwotę. Wysokość miesięcznej wypłaty obniża się w tym przypadku odpowiednio do obniżenia Sumy ubezpieczenia.

Rozdział 5. Postanowienia końcowe

§ 28

Regulacje podatkowe

1. Wszystkie podatki i opłaty związane z opłacaniem składek, jeżeli są lub będą wymagane, obciążają Ubezpieczającego, z wyjątkiem podatków płaconych w związku z działalnością prowadzoną przez Pramerica Życie TUIR SA.
2. Jakiegokolwiek podatki i opłaty związane ze Świadczeniem, jeżeli są lub będą wymagane, nie obciążają Pramerica Życie TUIR SA. Opodatkowanie Świadczeń należnych z tytułu Umowy ubezpieczenia regulują właściwe przepisy o podatku dochodowym od osób fizycznych (jeśli Świadczenie należne jest osobie fizycznej) oraz o podatku dochodowym od osób prawnych (jeśli Świadczenie należne jest osobie prawnej). Przepisy te mogą podlegać zmianom, na które Pramerica Życie TUIR SA nie ma wpływu. Pramerica Życie TUIR SA nie jest uprawniona do świadczenia usług w zakresie doradztwa podatkowego, dlatego wszelkie pytania w tej kwestii należy kierować do doradców posiadających wymagane kwalifikacje.

§ 29

Korespondencja

1. Zawiadomienia, oświadczenia i wnioski Ubezpieczającego, Ubezpieczonego, Uposażonego lub innej osoby uprawnionej z tytułu Umowy ubezpieczenia, dotyczące Umowy ubezpieczenia, powinny być doręczone na piśmie na adres siedziby lub oddziału Pramerica Życie TUIR SA, chyba że strony umówią się inaczej.
2. Pisma Pramerica Życie TUIR SA kierowane do Ubezpieczającego, Ubezpieczonego, Uposażonego lub innej osoby uprawnionej z tytułu Umowy ubezpieczenia, dotyczące Umowy ubezpieczenia, kierowane będą na ostatni znany Pramerica Życie TUIR SA adres korespondencyjny, a w przypadku gdy osoby te wyraziły zgodę na taką formę, na ostatni adres poczty elektronicznej podany przez te osoby albo w inny uzgodniony sposób.
3. Pramerica Życie TUIR SA, Ubezpieczający i Ubezpieczony obowiązani są informować się wzajemnie o każdej zmianie adresu oraz innych danych kontaktowych niezbędnych do prowadzenia korespondencji w związku z realizacją Umowy ubezpieczenia.

§ 30

Skargi, reklamacje i powództwo

1. Skargi lub reklamacje dotyczące usług świadczonych przez Pramerica Życie TUIR SA mogą być składane w następujący sposób:
  - 1) w formie pisemnej:
    - a) korespondencyjnie na adres siedziby Pramerica Życie TUIR SA lub jej oddziału;
    - b) osobiście w siedzibie Pramerica Życie TUIR SA lub w jej oddziale;
    - c) poprzez Agenta Ubezpieczeniowego Pramerica Życie TUIR SA;
  - 2) ustnie, pod numerem tel. 800 33 55 33;
  - 3) w formie elektronicznej na adres: kontakt@pramerica.pl.
2. Umocowany pracownik Pramerica Życie TUIR SA rozpatrzy skargę lub reklamację i udzieli na nią pisemnej odpowiedzi bez zbędnej zwłoki, jednakże nie później niż w terminie 30 dni od dnia jej otrzymania. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie skargi lub reklamacji i udzielenie odpowiedzi w ww. terminie, Pramerica Życie TUIR SA poinformuje osobę składającą skargę lub reklamację o przyczynach niedotrzymania terminu, wskaże okoliczności które muszą zostać ustalone do jej rozpatrzenia oraz nowy termin udzielenia odpowiedzi na skargę lub reklamację, nie dłuższy jednak niż 60 dni od dnia otrzymania skargi lub reklamacji.
3. W przypadku gdy odpowiedź Pramerica Życie TUIR SA nie będzie satysfakcjonująca, wniosek o rozpatrzenie sprawy może zostać złożony do Rzecznika Finansowego lub do Komisji Nadzoru Finansowego, której nadzorowi podlega Pramerica Życie TUIR SA. Dodatkowo konsument ma prawo zwrócić się o udzielenie pomocy do Miejskich lub Powiatowych Rzeczników Konsumenta.
4. W przypadku sporu sprawa może zostać skierowana do pozasądowego postępowania prowadzonego przez Rzecznika Finansowego lub na drogę sądową.
5. Powództwo o roszczenia z Umowy ubezpieczenia można wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby pozwanego albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego, Uposażonego lub uprawnionego z tytułu Umowy ubezpieczenia.
6. Powództwo o roszczenia z Umowy ubezpieczenia można wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby pozwanego albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby spadkobiercy Ubezpieczonego, spadkobiercy Uposażonego lub spadkobiercy uprawnionego z tytułu Umowy ubezpieczenia.

§ 31

Pozostałe postanowienia

1. W razie zgubienia lub zniszczenia Polisy Pramerica Życie TUIR SA na wniosek Ubezpieczającego wydaje duplikat Polisy. Z chwilą wydania duplikatu oryginał Polisy staje się nieważny.
2. Osoby uprawnione z tytułu Umowy ubezpieczenia nie mogą przenieść swych uprawnień wobec Pramerica Życie TUIR SA na rzecz osób trzecich bez uprzedniej pisemnej zgody Pramerica Życie TUIR SA.
3. Na wniosek Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego Pramerica Życie TUIR SA może zgodzić się na przeniesienie na osobę trzecią praw i obowiązków Ubezpieczającego wynikających z Umowy ubezpieczenia. Takie przeniesienie praw i obowiązków stanie się skuteczne, pod warunkiem że wniosek zawierający oświadczenia zainteresowanych stron (tj. Ubezpieczonego, ustępującego Ubezpieczającego i przystępującego Ubezpieczającego) zostanie zatwierdzony przez Pramerica Życie TUIR SA.
4. W sprawach nieuregulowanych niniejszymi OWU lub Umową ubezpieczenia zawartą na ich podstawie mają zastosowanie przepisy prawa polskiego, które jest prawem właściwym dla Umowy ubezpieczenia, chyba że Polisa wyraźnie stwierdza inaczej.
5. Jeśli dojdzie do zmiany przepisów prawa wpływających na zakres lub treść Umowy ubezpieczenia, w celu jej dostosowania do zmienionych przepisów Pramerica Życie TUIR SA może dokonać zmiany niniejszych OWU. Wówczas wyśle Ubezpieczającemu i Ubezpieczonemu treść zmian oraz poinformuje ich o wpływie tych zmian na wysokość Świadczeń przysługujących z tytułu Umowy ubezpieczenia. W takim przypadku, o ile strony nie uzgodnią inaczej, zmiana niniejszych OWU wejdzie w życie z upływem jednego miesiąca od dnia doręczenia zmienionych OWU Ubezpieczającemu, chyba że przed upływem tego terminu Ubezpieczający dokona wypowiedzenia Umowy ubezpieczenia.
6. Informacje o wymienionych w OWU wartościach minimalnych (Sumy ubezpieczenia, Składki) oraz stopach procentowych (oprocentowanie pożyczki, wskaźnik indeksacji) obowiązujących w poszczególnych dniach, w tym w dniu wypełnienia wniosku o ubezpieczenie i w dniu zawarcia Umowy ubezpieczenia, dostępne są w siedzibie i w oddziałach Pramerica Życie TUIR SA.
7. Pramerica Życie TUIR SA ujawnia sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej na swojej stronie internetowej pod adresem www.pramerica.pl.

§ 32

Data wejścia w życie OWU i data uchwały

1. Ogólne Warunki Ubezpieczenia na Życie i Dożycie zostały zatwierdzone uchwałą nr 4/12/2015 Zarządu Pramerica Życie TUiR SA z dnia 11 grudnia 2015 r. i wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

Aneta Podyma

Prezes Zarządu
Pramerica Życie TUiR SA

Helena Gosk

Wiceprezes Zarządu
Pramerica Życie TUiR SA

Pramerica Życie Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji SA
al. Jana Pawła II 17, 00-854 Warszawa
tel. 22 329 30 00, fax 22 329 30 10
bezpłatna infolinia: 800 33 55 33
www.pramerica.pl

M-002-LP/OWUJ-END/XXVI